

ภูมิอากาศจังหวัดปัตตานี

ขนาดและที่ตั้ง

ปัตตานีเป็นจังหวัดอยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทย ตั้งอยู่ประมาณที่ละติจูด 6.6° ถึง 7.0° เหนือ ลองจิจูด 101.1° ถึง 101.7° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 1,940 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 1,055 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดยะลา

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ลาดต่ำเหมาะแก่การกสิกรรม พื้นดินเป็นดินปนทราย ภูเขามีน้อย มีแม่น้ำปัตตานี สายบุรี ยะหริ่ง และแม่น้ำหนองจิกไหลผ่าน พลเมืองส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม อาชีพหลักคือการทำนา สวนยาง สวนมะพร้าว สวนผลไม้ ทำเหมืองแร่ เลี้ยงสัตว์ และทำประมง

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดปัตตานีอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียจึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกกั้นกระแสลมไว้ทำให้ภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดปัตตานีมีฝนน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นด้านรับลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดปกคลุมประเทศไทยช่วงฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทยทำให้ภาคต่าง ๆ ทางตอนบนของประเทศตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาว แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปรวมถึงจังหวัดปัตตานีกลับมีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นเข้าปกคลุม อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดปัตตานี พิจารณาตามลักษณะอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้
ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุม หลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อนและจะร้อนจัดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่จังหวัดปัตตานีอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยและยังมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะ ๆ ในช่วงต้นและปลายฤดู ทำให้มีฝนตกทั่วไป และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมอีกด้วย

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้ง จากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็น แต่เนื่องจากจังหวัดปัตตานีอยู่ด้านชายฝั่งตะวันออกเฉียงของภาคใต้ อุณหภูมิจึงลดลงเพียงเล็กน้อยเป็นบางครั้ง และตามชายฝั่งจะมีฝนตกทั่วไป

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่เป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับอิทธิพลอย่างเต็มที่จากมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยจึงไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นได้บางครั้งคราว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 32.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23.6 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ซึ่งอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 38.9 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2562 ส่วนอุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 16.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2536

ฝน

ปัตตานีเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกเฉียงใต้เป็นจังหวัดที่มีฝนค่อนข้างดีตลอดปี ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนชุกมากกว่าฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เพราะอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงของภาคใต้ ไม่มีภูเขาสูงปิดกั้น จึงได้รับมรสุมเต็มที่ทำให้มีฝนตกชุกโดยเฉพาะเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ปริมาณฝนของจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดีถ้าเทียบกับทั้งประเทศ แต่ถ้าเปรียบเทียบในภาคเดียวกันถือว่าปานกลาง ฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 1,955.2 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 149 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายน มีฝนเฉลี่ย 399.0 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน ส่วนปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมงคือ 310.5 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2565

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่ผ่านบริเวณภาคใต้และทำความกระทบกระเทือนให้กับจังหวัดปัตตานี ส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชัน ซึ่งก่อตัวขึ้นบริเวณทะเลจีนใต้หรือมหาสมุทรแปซิฟิก แล้วเคลื่อนตัวเข้ามาในอ่าวไทยส่วนมากในช่วงระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม พายุนี้ทำให้มีฝนตกหนักและมีลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ กำลังแรงของลมและคลื่นลมในทะเลจะทำอันตรายแก่อาคารบ้านเรือน พืชผลการเกษตรรวมถึงเรือประมงต่าง ๆ

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 ถึงแม้ว่าจังหวัดปัตตานีจะเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับทะเลอ่าวไทย แต่ตามสถิติแล้วนั้น ปรากฏว่ามีพายุเคลื่อนจากอ่าวไทยและเคลื่อนผ่านจังหวัดปัตตานีมีจำนวนเพียง 1 ลูกเท่านั้น ซึ่งเป็นพายุดีเปรสชันที่ก่อตัวที่ทะเลจีนใต้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2507 พายุลูกนี้เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยที่จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2507 ก่อนเคลื่อนผ่านจังหวัดยะลา ปัตตานี สงขลา พัทลุง และตรัง และเคลื่อนที่เข้าสู่อ่าวเบงกอล เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2507 และสลายตัวบริเวณอ่าวเบงกอลเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2507

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดปัตตานี

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ ได้มาจากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศปัตตานี ซึ่งทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติต่อไป

สถานีตรวจอากาศปัตตานี ตั้งอยู่ในเขต อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 (โทรศัพท์ 073 431134) มีที่ทำการอยู่ในบริเวณท่าอากาศยานปัตตานี หรือที่ละติจูด 6 องศา 47 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 101 องศา 09 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 5 เมตร

- หมายเหตุ
- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
 - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566